

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narednino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Ishaja vsak dan, izvemaj nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 63.

V Ljubljani, v ponedeljek 17. marca 1890.

Letnik XVIII.

Škofovska izjava in verska šola.

Škofovska izjava gledé na versko šolo, katero so izročili v šolski komisiji gospodske zbornice dné 12. t. m. kardinal Schönborn, knezoškofa Zwerger in Jakob Missia, je velikega pomena za vse avstrijske državljane. Njeno važnost spoznal je minister za bogočastje in nauk sam, ko je v isti seji na izjavo škofov odgovoril, „da so jo dali prečastiti škofje ne le kot člani gospodske zbornice, ampak v imenu prečastitih škofov, katerih dolžnost je, skrbeti za verske koristi katoliškega prebivalstva“.

Katoliki avstrijski se veselé brez razločka narodnosti te izjave, ker vidijo na novi postojanki šolsko vprašanje, ko se izpolniti morajo prej ali slej njih opravičene zahteve, da se pričnó katoliški poučevati ter vzgojati katoliških starišev otroci. Zahteve škofov so zahteve katoliškega ljudstva in biti morajo vseh teh, katerim je mar, da se obranijo blaginje narodov, kraljestev, dežel in skupne države. Skupna izjava avstrijskih škofov je vsem katolikom Avstrije géslo in bojni klic, da se poslužujejo vseh zakonitih sredstev ter ne mirujejo prej, dokler ne izvojujejo za vernih starišev otroke verske šole. Katoliška ideja, ljubezen in udanost do habsburškega prestola, bila je skupna vez narodov, katera je mogočno delala Avstrijo in ta vez mora zopet spraviti narode, katera sta razpalila drugega proti drugemu brezversko prostozidarstvo in židovsko-nemški lažiliberalizem zadnje dóbe.

Liberalni časniki pretresavajo, presukujejo in pretiravajo po svoji zlobni navadi izjavo škofov, tolažijo sebe in svoje čitatelje, da se ná-njo ne bo ozirala vlada, da je neizvršljiva. Škofje zahtevajo samo to: 1. Javne ljudske šole naj se vravnajo

tako, da bode katoliškim otrokom možno, obiskovati jih redno, ne da bi namešani bili z otroci drugih veroizpovedanj. 2. Na katoliških javnih šolah morajo biti vsi učitelji katoličani, vzgojeni na katoliških učiteljskih in si morajo pridobiti tudi zmožnost, učiti katoliški veronauk. 3. Pri nameščevanju učiteljev na katoliških javnih šolah naj se organom katoliške cerkve dovoli toliko vpliva, kolikor ga je treba, da se zagotovijo o primernem delovanju prosila, ki se naj namesti. 4. Krščanski nauk naj se v teh šolah razširi po sodelovanju učitelja. Ostali pouk, učni načrti in učila naj se pa vravnajo tako, da je vse v lepem soglasju s katoliškim značajem šole. 5. Gledé na nadzorovanje ljudskih šol in učiteljskih treba je dati priliko katoliški cerkvi, da vsestransko in zdatno varuje ter pospešuje njih verski značaj. Naposled izjavljajo podpisanci, ne da bi se spuščali v politična razpravljanja, da so pripravljeni o svojih zahtevah razpravljati z merodajnimi krogi.

To je škofovska izjava. Nič nemogočega ne zahteva. Ni tedaj neizvršljiva, marveč z verskega stališča sama ob sebi umevna. A naši židovski liberalci so že zdavnej zavrgli svoje versko stališče. Njim ni za stvar, resnico in pravico. Le za gospodstvo jim je, zato lažejo in slepe ljudstva, kakor da bi izključeni bili nekatoliški otroci iz katoliških šol, ko škofje govoré samo o katoliških šolah in katoliških učiteljih. Vse prizadevanje nemških liberalcev meri le na to, da bi med posameznimi oddelki državnega zbora napravili še večjo zmešnjavo, kakoršna je že zdaj. Židovski listi strašijo vlado proti škofovski izjavi, da bi se ne ozirala ná-njo, ker vedó, da se jim ljudstva ne bodo več dala voditi za nos, kadar bodo poučena in vzgojena po versko-nravnih načelih. Bojé se za svoje gospodstvo ter tudi drugod skušajo in vedó dobiti svojih kalinov, ki čeljustajo o nazadnjaštvu, o cerkveni, kon-

kordatni šoli, katero pa tako malo poznajo, ali vsaj nečejo poznati, kakor ne poznajo odločne, z verskega stališča jedino umevne izjave škofov.

„Neue Freie Presse“, glasilo židov ter vsega protiverskega gibanja, veseli se celó na videz odločnega postopanja škofov ter se jim lisiče sladka zaradi njih trdnega prepričanja, vlado pa pregovarja, da so zahteve škofov nemogoče, da naj sedanjó državno-zborsko večino razprši ter se oklene liberalne stranke. Še celó praška „Politik“ je vsa presenečena zaradi te izjave ter govori o razpadu sedanje državno-zborske večine, češ, da katoliški poslanci se ne bi mogli držati gésla škofov. Zakaj neki ne? Mi pa mislimo, da ravno med katoliškimi državnimi poslanci, katerih je vendar ogromna večina, bilo bi še porazumljenje s škofi mogoče, in tedaj njih izjava še izpeljiva.

Znak časa pa je med katoliškimi Slovenci, kak vtis je napravila omenjena škofovska izjava na „Slovenski Narod“. Imenovani slovenski dnevnik piše v svoji sobetni številki pod naslovom: „Konfesionalna šola zopet na vidiku“ h koncu: „Velika večina javnega mnenja izreka se proti izjavi škofov, večina jedina je v tem, da so zahtevane točke brez radikalne premembe ustave neizvedljive, a da bode škofovski „pronunciamento“ razdrobil desnice železni obroč. Tobode nekda njen jedini vspeh.“ V začetku napominanega članka pa piše nastopno:

„Marčevi dnevi so v zgodovini avstrijski znameniti in tudi dvanajsti dan letošnjega marca ne bode v tem oziru delal izjeme. Izjava škofov je tako odločen in morda tudi osodepoln korak, da bode baš zaradi nje dvanajsti dan marca znamenit.“

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žitir.)
(Dalje.)

Kandidaturo so mi ponudili štirje okraji. Odločil sem se za narbónskega. Čas je potekal. Šel sem iz Pariza 12. avgusta. Imel sem ravno osem dnij za-sé. Tu je moj volilni program:

Osrednji odbor radikalne zveze narbónskega okraja.

Program državljana Leona Taxil-a.

Politika in upravništvo.

Senat se zatre.

Predsednik republike se odstavi; razglašenje in izvršitev postav se izroči predsedniku ministerkega sveta; ministre imenuje zbornica.

Prememba ustave v najbolj demokratičnem smislu.

Ločitev države od cerkve; poslanec pri papežu se odslovi; duhovščina stopi popolno pod občno pravo; konkordat se odpravi. Vladna in okrajna decentralizacija; upravna neodvisnost občin.

Prvotni in drugi poduk dajejo neduhovniki; ta poduk je zastonj in vsak se ga mora vdeleževati. Višji poduk se daje zastonj od države najboljšim učencem vsled razpisa.

V slučajih diplomatskih zapletenostij izključno pravo narodu, ki se ima vprašati v osmih dneh, da sklene vojsko; v slučajih vojske izključno pravo narodu, ki se vpraša med premirjem, da sklene mir.

Vojna služba je dolžnost vseh zdravih mōž brez izjeme in se stisne na tri leta.

Vdeležba ljudstva pri določitvi ustave in ustavnih postav po vlogah, ki jih izdelajo volilni okraji; pravica peticij bode zagotovljena vsem državljanom, vlada naj prevzame dolžnost; podvreči postave potrjenju ljudstva (kakor se to godi v Svici), kakor hitro so dosegle peticije, katerih verodostojnost mora biti uradno spričana, določeno število. Uradniki se smejo odstavi; pri vseh državljanskih, hudodelskih in kazenskih zadevah razsojajo porotniki (po žrebu določeni); porotniki za vpeljavo pravd; volitev po splošnjem glasovanju in z omejenim pooblastilom sodnikov, ki imajo voditi obravnave in postavu obratati na posamezne slučaje po izreku porotnikov.

Vse verske kongregacije se razpusté; iz francoske zemlje se izženó tujei, ki so sedaj udje katerekoli kongregacije.

Popolna prostost združevanja za vse državljane s tem poročtvom za državo: zarota zoper republiko in narodne koristi se ostro kaznuje.

Popolna prostost tiska s tem poročtvom uradnikom in zasebnikom: ostro kaznovanje obrekovanja; pravica torej tudi, da pisatelj dokaže dejanja, katera pripisuje tožniku; če je dokazovanje se posrečilo, razsodijo porotniki.

Odgovornost uradnikov in upravnikov.

Odstavljenje vseh republikli sovražnih opravnikov, naj bodo na katerikoli stopinji in v kateremkoli upravništvu.

Denarstvo.

Troški za bogočastje in vse podpore kakorkoli podeljene različnim vrstam duhovstva od države, okrajev in občin, jenjajo; najemščina od prostorov posvečenih bogočastju; kdor jih rabi, plača.

Velike plače se zatre; nihče ne sme nakopičiti več služb za svojo osebo; za ministre poleg plače za poslance nič več, kakor odškodovanje za troške zastopanja.

Plača za vse volilne posle.

Odprava vseh davkov in njegov nadomestek le ta edin: davek po razmerju dohodkov.

Dejanjski socializem.

Pravo do dela za vse zdrave može in žene.

Pravo do podpore za vse bolnike, stare in otroke.

Odprava monopolov in dela po ječah, ki tekmujejo z delavci; odprava verskih delavnic, imenovanih „euvoirs“.

Prepoved tekmovalja, kakor so je vpeljali podjetniki, med moškim in ženskim delom; vsak spol delaj primerno svojim dotičnim lastnijam; zvišanje plače ženskam.

Popolna prostost združevanja, to je, posameznim priznanega prava, da skupljajo po svoji volji

Izjava je kratka, jednostavna, a njena vsebina je popoln, daleč segajoč program, po katerem bi škofje radi korenito preosnovali sedanjo šolo. Samo pet točk so naveli, a v njih je povedano vse. Solski zakoni z dné 14. maja 1869 in 2. maja 1883 naj se predrugačijo tako, da bodo zadoščevali opravičenim zahtevam katoliške cerkve, katera zahteva konfesionalno šolo in vse vodstvo in nadzorstvo nad njo.

„To je razločno govoreno“, pravi nadalje, „in brez ozira na vedno še obstoječe državne osnovne zakone, niti na pristojnost državnega in raznih deželnih zborov.“ In ko je obljubil, da se bode še večkrat bavil s to škofovsko izjavo, navaja, kar so pisali proti njej praška „Politik“, mladočeški „Narodni Listy“ ter glasilo „Alliance israélite“, „Neue Freie Presse“, hvalnega pa niti zrna ne najde v tej škofovski izjavi. Zato pravimo, je to znak časa za slovenski list med katoliškimi Slovenci. Je-li to delovanje za blaginje naroda na podlagi starodavnega programa: „vse za vero, dom in cesarja“, katerega so vsi pravi rodoljubi slovenski vedno kot jedino blagodejno tako svečano priznavali, na katerem delovati so obetali zopet nedavno tudi zaščitniki „Sl. Naroda“?

Kaka večina javnega mnenja in kje med Slovenci se izreka proti izjavi škofov gledé verske šole, ako ne nasprotuje ta izobražbi na podlagi materinega jezika? Katera večina javnega mnenja jedina je v tem, da so zahtevane točke brez radikalne premembe ustave neizvedljive? Za ta zakon se tedaj toliko ogrevajo v „Narodni Tiskarni“ in nekaterih zasobnih pisarnah, katerega je z večino dveh glasov s 103 glasovi proti 101 vsilila takratna nemško-liberalna večina avstrijskim narodom, ko Čehov niti zraven ni bilo in so se Tirolei glasovanju odtgnili? In to naj bi bilo javno mnenje med slovenskimi katoliki? Nikdar ne. Vidi se člankarju „Sl. Nar.“, da je bil jako slabe volje in da mu je rojil po glavi vtis tistih nemško-liberalnih listov, ki škofe dolže radi njih izjave „anarhizma“, ko govori precej početkom o marčevih dnevih.

Ko so pred dvema letoma ob priliki izročitve kneza Liechtensteinovega šolskega načrta državni zbornici poslancev katoliki avstrijski prosili z mnogobrojnimi podpisi, begali so nekateri ljudstvo prav neosnovano in strašili učiteljstvo z rečmi, na katere nihče razumnikov še mislil ni. Čemu tako zavijanje in hujskanje, ako ne v dosego strankarskih namenov. A ravno v tem potrebuje jasnosti naše ljudstvo? Vzroki nam niso znani, zakaj imenovani šolski načrt takrat ni prišel niti do prvega branja v zbornici poslancev. Pa vsploh tega načrta bil je vsaj ta, da je visoka vlada sama predložila šolski načrt početkom maja 1889 gospodski zbornici. S tem je priznala, da sedanji šolski zakoni potrebujejo v marsičem popravka; kar noben nepristranski pedagog ne zanikava, bodisi vere in narodnosti katekole. Katolikom je ta vladna predloga v verskem oziru premalo obetala, zato so avstrijski škofje v

svoje posebne koristi (politične ali trgovske), da jim dajo več moči po združevanju.

Ne sme se zameniti združenje s kongregacijo, ker kongregacija se sestavlja iz posameznikov, ki se odpovedó svoji volji in svojim koristim v roke enega, dajo tako eni glavi, velikokrat tuji, moč, ki se obrača pogubno zoper narod.

Priznanje državljanke osebe sindikalnim (delavskim) zbornicam; delodajatelj se ne umešavaj v oskrbovanje delavskih blagajnic; prememba postave o izvedencih; delavske skupine se pripuščajo pri oddajanjih javnih del.

Vpeljava razrešenja zakona.

Postave velike prekucije se posredno porabijo. Narodu se vrnejo duhovska posestva; samostani se predelajo v poslopja za javne koristi; dohodki drugih kongregacijskih lastin se obrnejo v napravo šole za delavske učence in v podporne blagajnice za stare in zbolele od dela.

Način glasovanja.

Ker je ljudstvo samo vrhovnik (souverain), ima ono določiti, kako hoče biti vprašano. Nadalje ni mogoče za vselej določiti, kako naj se glasuje, ker današnji volilci nimajo pravice, vezati prihodnjih volilcev. Zato se ima šest mesecev pred koncem vsake postavodajne dóbe sklicati ljudstvo, da se izreče o načinu glasovanja, ki ga hoče sprejeti za obnovenje svojih zastopnikov. (Dalje sledi.)

gospodski zbornici dobili priliko, katoliška načela gledé na versko šolo določiti, kar so v označeni izjavi s svojega verskega stališča tudi moč zato storili, ne da bi se bili spuščali v politična razpravljanja, kakor sami pravijo, n. pr. v jezikovne razmere, obstoječe državne osnovne zakone, pristojnost državnega in raznih deželnih zborov.

Avstrijski škofje pravijo s svojo izjavo le-to: „Mi zahtevamo za katoliških starišev otroke katoliško šolo in ta, ako ni taka, kakor je v izjavi označena, ni katoliška šola.“ S tem pa nikakor ni rečeno, da bi taka katoliška šola morala izključiti narodno šolo. Obedve, verska in narodna šola morete tudi le tedaj vspevati v korist naroda, ako jo vodi ter prešinja versko-nravni duh.

Škofje so s to izjavo prevzeli šolsko vprašanje na svoje rame. S svojo močjo in veljavo bodo skušali svojim vernikom svečano dano besedo izpolniti. Obrnili se bodo morda celo do svojih vernikov in jim pojasnili, da upajo s pomočjo katoliških poslancev konečno doseči versko šolo, da naj jim toraj zapajo in ne delajo težav. Vis. vlada se trajno ustavlja ne bo mogla tej zahtevi, ker sama živo čuti, kako potrebna je ravno dandanes za obstanek človeštva versko-nravna vzgoja. Morala bode ravno tu pravo svojo barvo pokazati, ker je precej sama po g. baronu Gautschu priznala, da je z „oziranjem na važni obseg ta izjava resnega in natančnega preudarka vredna“.

Škofje sami dobro vedó, da morejo katoliki v Avstriji le s pomočjo katoliških poslancev konečno doseči versko šolo, ker prebivajo v ustavni državi. A tudi slovensko-katoliški poslanci, ki bodo združeni s svojimi zavezniki pomogli katolikom do katoliške šole, naj ne opusté zagotoviti si pomoč avstrijskih škofov, da nam ti s svojo močjo in veljavo pripomorejo k verski šoli na narodni, torej pri nas na slovenski podlagi. Tej opravičeni in naravni zahtevi, da se vsak narod izobražuje in vzgaja na podlagi materinskega, pri nas slovenskega jezika, ne bodo se mogli ustavljati visoki dostojanstveniki in tudi ne ustavljali.

Na tem polju delovati in pojašnjevati je dovolj prostora za vse slovensko časopisje. Katoliška in slovenska šola bode naš skupni namen proti onemu, kdor se drzne zmešnjave delati v tem oziru, ker osvedočeni smo, da mora prej ali slej postati podlaga tujčevi peti — tisti narod, ki ni vzgojen po versko-nravnih načelih.

Prvi shod katol. polit. društva.

(Dalje.)

Mnogo let so vladali v Avstriji nemški liberalci; močje, katerim so bili Slovani sodržavljani druge vrste in ki so vravnali notranjo državno upravo po liberalnih načelih. Le-ti močje so oznanjevali neko vrsto prostosti, ki pa ima le slabe nasledke. Tako so skovali novo postavo za ljudske šole, ki pa v verskem in praktičnem oziru potrebuje korenite preosnove, kakor je že dokazal moj gosp. predgovornik. Dalje so našega kmeta hoteli rešiti s prostostjo, češ, razdeli naj si svoje posestvo, kakor mu drago. Tako je marsikateri gospodar v sili ali pa vsled zapravljenosti prodajal njivo za njivo, da mu je naposled ostala le koča, in še iz te so ga izgnali brezsrčni upniki. Res je, da naš kmet propada vsled slabih letin, velikih davkov, potratnosti in rastoče konkurencije s tujimi pridelki, toda ona prevelika prostost gledé na razdelitev podedovanega imetja je jeden prvih vzrokov propada kmetijskega stanú. Ti liberalni močje trdijo: „Kmet mora imeti kredit, in to je mogoče, če ima proste roke.“ Dobro; ali vprašanje je, ali vé in more kmet tudi uporabljati to prostost v sedanjih žalostnih socialnih razmerah? Če kmet išče kredita, posojila, hoditi mora od Poncija do Pilata; nihče pa ne pomisli, da mu zemljišče donaša komaj tri odstotke. Tako ginejo srednja kmetska posestva. Ko so lansko leto vlada in konservativni poslanci skušali narediti postavo, ki naj bi posestnike pri nastopu gospodarstva obvarovala novih dolgov in razdelitve posestev, delali so liberalci kisle obraze, zakaj ti so večinoma tovarnarji in prijatelji židov, ki potrebujejo delavce po ceni, in dobé jih, če se delo na polji ne splačuje.

Oglejte si obrtnika, kateremu so dali takozvano obrtnijsko prostost. Vsakdo je smel pričeti kako obrt, ne gledé na to, ali je imel kako spričevalo svoje sposobnosti. Tako je trpel le pošten in sposoben obrtnik vsled te pretirane obrtnijske prostosti.

Ko je pred dobrimi desetimi leti prevzel ministerstvo grof Taaffe, navdali so slovanske narode

novi upi boljše prihodnosti. Oddahnili so se, ker liberalna mōra je zgubila svojo moč. Priznati moramo, da se je v minolih desetih letih mnogo obrnilo na boljše v vsakem oziru; a vendar ne tajim, da je storjen le pričetek, ker laglje je voz zapeljati pod cesto, kakor ga spraviti zopet na pravi tir. Ako je n. pr. kmet vsled pijančevanja zapravil svoje posestvo, ne pridobi si ga zopet, ako morda leto in dan pije samo vodo. Pregloboko so se vkoreninili v vsem javnem in zasebnem življenji liberalna načela, in kar čez noč jih ni mogoče iztrebiti. Tako vidimo, da zgublajo pogum celó oni močje, ki se ne bojé vsake nevarnosti, katerih ne straši vsaka siva meglica na političnem obzorji, ki naznanja nevihto. Postali smo kakor utrujena potna družba, ki je zašla v temnem gozdu in ne najde izhoda. Jeden sili na desno, drugi na levo, tretji naprej, četrti nazaj. Kaj sedaj početi? Ali naj obupamo?

Ne! Bili so še hujši časi. Bolj mi je všeč leto 1890., kakor leto 1590., ko je bila katoliška in domoljubna stranka v Avstriji skoraj zadušena; kakor leto 1690., ko je še Turek požigal po vzhodni naši državi in je francoski kralj Ludovik XIV. z zvijačo hotel razrušiti slavno Avstrijo; bolj mi je všeč leto 1890., kakor leto 1790., ko je začela na Francoskem plesati revolucija in se širiti v sosedne dežele. Neki slaven govornik je rekel: Časi niso slabi, temveč le ljudje, ki v njih živé. Bog, ki je enkrat kaznoval človeški rod z veseljnim potopom in v Sodomi ni našel ne deset pravičnih oseb, naj sodi ljudi. Jaz zá-se sem prepričan, da tudi labkoživni Parizani niso tako sprijeni, kakor so bili prebivalci v Atenah in Rimu, ko je še cvetelo klasično poganstvo; sedanji krščanski svet je še mnogo boljši, kakor oni pred Kristusom. A da ne propade nazaj v staro poganstvo, v suženjstvo modernega kapitalizma in v vrtinec socialne demokracije, je skrajni čas, da gremo na delo. Mi ne smemo križem držati rok ter zdihovati, kakor je nekdanj prorok Elija pod brinovim grmom tožil o slabih časih. Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal. Zjediniti je treba moči in z zjedinenimi moči nadaljevati pričeto delo, da ohranimo one stanove, ki so podlaga državi. In ta namen ima naše društvo, o katerega načelih je že gospod predsednik obširno govoril. Vzbujači je treba krščansko zavest, ljubezen do bližnjega, pojasnjevanje dolžnosti in pravice posameznikov kakor stanov. In ta krščanska zavest izvira pa le iz prave katoliške vere. In da to dosežemo, treba nam je pravih moč v občinskih, deželnih in državnih zastopih, ki pošteno mislijo s svojimi volilci in ne iščejo le svoje slave, ki zagovarjajo opravičene želje in zahteve prebivalstva. In teh moč bode skrb, da se polagoma pa korenito preosnuje uprava, zboljša socialno stanje.

Drugo sredstvo je javno mnenje. V to vrsto spadajo posebno časniki. Liberalni časniki so ravno najhujše orožje naših nasprotnikov. S temi širijo svoja načela, delajo napačno javno mnenje, ker ljudem pesek mečejo v oči. Ako bodemo skrbeli, da povsod pridejo v zastope, bodisi v občinske, šolske, trgovske, obrtniške in druge zvedeni pa krščanski močje, tako bodemo polagoma izsušili socialno močvirje, v katero smo zašli poškričvidi liberalcev in svoji malomarnosti. Vsak posameznik pa omaga v boji proti mogočnemu nasprotniku, zato se nam je treba družiti v društvo, kateri naj širi ono zavest in izraža želje in potrebe prebivalstva na merodajnih mestih. Liberalci sami priznajo pomen društev, katera vedno snujejo, da tako zbirajo svoje moči. In četudi so si večkrat osebni nasprotniki, v boji proti krščansko-konservativnim načelom so vedno edini. Potrebo političnih društev so davno spoznali tudi naši rojaki na Goriškem in Spodnje Štajarskem in ravno te dni so si osnovali enako društvo tudi na Koroškem.

Iz tega kratkega obrisa, sl. gospōda, že spoznate važnost in potrebo našega društva, kateremu bōdi naloga, da ljudem odpira oči, kaže prijatelje in neprijatelje, pomaga trpečim sobratom, brani verske, narodne in državne pravice, ter pospešuje slovenskega naroda duševni in gmotni napredek v vseh vprašanjih in zadevah. Mi nismo nazadnjaki, kakor nas skušajo sramotiti, temveč moramo napredovati s pravim in dobrim duhom časa, uporabljati vse iznajdbe, katere je izumil človeški um v podporo za obstanek, toda ohraniti hočemo in moramo tudi ono iz razvalin preteklosti, kar se je pokazalo v teku stoletij kot stalno in vedno koristno človeškemu rodu. In to je v prvi vrsti srečno družinsko življenje stanov na podlagi katoliške vere.

Danes smo storili pričetek. Odposlalo bo družstvo po svojem g. predsedniku dve peticiji na Dunaj, jedno za versko-narodno šolo, drugo za stavbeno-obrtno novelo. Mogoče, da gospodje na Dunaji preslišijo naš glas, toda ponavljati moramo svoje zahteve, Bog bo dal svoj blagoslov in konečno mora zmagati pravična stvar. (Konec sledi.)

Hus v svojem in sedanjem času.

XXI.

Kako je husitizem zakrivil izgubo Branibora in pomagal Hohenzollerncem, to moči je lahko dokazati. Časi tisti so bili nemirni. Turki so grozili Evropi. Srbi so bili zmagani na Kosovem polju svetega Vida dan 1389.

Ogri so bili nemirni. Po smrti ogerskega kralja Ludovika Velicega 1382, kateri je bil tudi poljski kralj (od l. 1370.), sta se oglasila dva kandidata za ogersko krono: Karol II., kralj napolitanski, stričnik Ludovikov, in Sigismund Luksenburžan, brat Venceljnov, soproj Marijin, hčere rajncega Ludovika. Sigismunda so kronali l. 1387., pa Ogri so se mu upirali, po smrti soproge so ga začeli sovražiti in l. 1401. so ga pol leta imeli zaprtega; odločili so se za Ludovika napolitanskega, sina kralja Karola II. Bili so dolgotrajne boje, v katerih je Sigismund izgubil Dalmacijo Benečanom, Galicija in Lodomerija ste ostali pri Poljski in trinajst sipuških mest na Ogorskem. Med tem so ga prijeli tudi Turki ter ga premagali v bitki pri Nikopolji. Na Ogorskem je imel Sigismund nesrečo, nekaj zaslužene, nekaj usojene. Razvidno pa je, da v tistih časih Sigismund ni imel polnih zakladov, in še potrebnih stroškov ni mogel pokriti iz jako pičlih dohodkov svojih dežel. Po smrti kralja Ruperta je postal še nemški cesar, kar mu ni povišalo dohodkov, pač pa stroške.

V tem času je bil Vencelj le še po imenu kralj na Češkem, v resnici je odločeval že Sigismund, dasitudi on ni mogel veliko. Po Husovi smrti so se začeli husitski boji in Sigismund je skušal napraviti red in mir, pa se mu ni posrečilo. Vojska za vojsko je prišla, a vpeha ni bilo nobenega, troške in mezdo vojakov je bilo treba plačati, oba njegova kraljestva mu pa nista donasala nobenega davka. V tej sili je zastavil l. 1417. Branibor grofu Hohenzollernu in tako razkopal češko veliko kraljestvo. Ko bi Hus ne bil zanetil teh bojev, bila bi ostala država skupna in evropska politika bi se še dandanes drugače sukala. Razvidno je torej, kako grozno škodljiv je bil husitizem za Čeha in za Slovane sploh.

Tudi Srbi so saj posredno trpeli zaradi Husa. Bosna, Dalmacija, Moldava in Valahija so bile tedaj pri ogerskem kraljestvu, a Sigismund je eno za drugo izgubil zoper Turke in Benečane, ker ni imel pomoči ne od Čehov ne od Nemcev, in še Ogri sami so bili razcepljeni na dve stranki. Ko bi bil Sigismund pri Nikopolji imel zadosti pomoči, da premaga Turke l. 1396., gotovo bi si bili Srbi opomogli in ne prišli kot raja v turške kremplje.

Petdeset let so se bojevali in ustavljali Srbi, a bratje Husitje se za to niso zmenili. Leta 1448. so bili Srbi drugič zmagani na Kosovem polju in Srbska je bila ponižana. Kolika škoda za Slovanstvo! Pa naj bo devolj o tem! Skratka: Husitizem je Češko državo tako razdejal, da se bo komaj še kedaj povzdignila do tiste višave, na kateri je stala okrog l. 1378. malo pred Husom.

V cerkvenem oziru je bila Češka prej edina, po Husu pa razcepljena. Ali je to dobro, da je razpor v deželi zaradi enega človeka v verskih resnicah, vsak sam lahko razsodi. Hudobni poiščejo vselej take razlike in jih porabijo v agitacijo, ne zaradi stvari same, ampak zaradi svojega dobička, bodi-si na časti ali na blagu. Tako je bilo za Husa, tako v 30letni vojski in tako hoče biti tudi danes. Da bi bil češki narod pri tem se okoristil, zgodovina ne pové, ampak nasprotno so vselej po fahih bratomornih bojih Nemci se povzdignili.

Le glavne črtice iz poznejše zgodovine češke naj še omenim. Kralj Sigismund je umrl l. 1437. brez moških naslednikov, zato je prišel na češki prestol Albreht V., vojvoda avstrijski kot Sigismundov zet. Ker je pa že l. 1439. umrl in je zapustil le mladoletnega sina Ladislava, izvolili so Čehi dva kraljeva namestnika Majuharde in Jurija Podjebrada, in ta je postal po smrti Ladislava leta 1457. češki kralj in je vladal dosti kropko do smrti (1471). Vendar Čehi niso marali katerega njegovih sinov za kralja, ampak so izvolili Vladislava, sina kralja poljskega. Ker bi bil pa ogerski „kralj Mati-

jaž“ tudi rad češki kralj, prišlo je do vojske, v kateri so izgubili Čehi Moravsko, Slezijo in Lužice, a „kralj Matijaž“ je umrl že l. 1490. in zdaj so Ogri izvolili češkega kralja Vladislava tudi za Ogersko, in Čehi so priznali njegovemu sinu Ludoviku pravico do češke krone. Ludovik pa je umrl brez dedičev, in njegova sestra, poročena s Ferdinandom avstrijskim, je vse podedovala in tako je prišla češka država pod krono habsburške dinastije (l. 1526). Čehi so izvolili prostovoljno Ferdinanda za svojega kralja, in Ferdinand je dobro vladal, priznal je in spoštoval pravice češke države, vendar Husov duh je tičal med ljudstvom in je delal kralju sitnosti pri vsaki priliki.

Ko so luteranski knezi nemški napravili zvezo šmalkaldsko zoper cesarja Karola V. in njegovega brata Ferdinanda, kralja češkega, so bili češki Husitje takoj pripravljeni luteranom pomagati zoper svojega dobrega katoliškega kralja. Opravili sicer niso nič, zgubili pa so nekaj pravic in nemštvo se je zopet okrepilo.

Po smrti Ferdinandovi (1564) je bil njegov sin Maksimilijan voljen nemškim cesarjem, češkim in ogerskim kraljem. Maksimilijan pa je bil slab vladar, na pol luteransko odgojen ni vedel nikjer prave mere in odločnosti. Z raznimi pogodbami je skušal svoje nasprotnike tolažiti doma in zunaj. Ta neodločnost je bila tudi kriva, da ni bil soglasno voljen za kralja poljskega, kar bi bilo zopet moglo slovanstvo povzdigniti.

Umril je Maksimilijan l. 1576. in njegov sin Rudolf je zasedel češki prestol ter bil ob enem tudi nemški cesar in ogerski kralj. Časi so bili silno nevarni, sitnosti je imel s svojimi brati in boje s Turki. Luterani in Kalvini so porabili vsako priliko, da so nagajali dobremu in modremu cesarju, in ti protestantje so se zvezali z vsacim sovražnikom, tudi s Turkom zoper svojega kralja in zoper svoje brate katoličane. Držali niso ne pogodbe, ne besede dane cesarju, in prav po Lutrovem izreku, da je treba Turku pomagati zoper papeža, so stali na strani Turkov in se bojevali zoper katoličane.

To ravnanje avstrijskim protestantom ni dalo miru. Podpihajo cesarjevega brata, oholega Matijo, da se vzdigne zoper cesarja, vdari z vojsko na Češko (1608) in ga prisili, da mu odstopi Avstrijsko, Moravsko in Ogersko. Za plačilo je dal protestantom take pravice, kakor Turki na Ogorskem. Zda se pa oglasijo še Husitje (1609) in cesar jim mora dovoliti, kar tirjajo. To je cesarja užalilo, hladen je postal do Matije, ki je kar siloma mu trgal dežele iz rok. Ker se je Matiji po pravici dozdevalo, da cesar ne bo njemu, ampak drugim sorodnikom iz štajarske rodovine naklonil vladarstvo, in ker so ga protestantje in Husitje neprestano hujskali, vnovič pride z vojsko nad brata na Češko (1611) ter ga prisili, da mu pdstopi še Češko, Slezijo in Lužico. Cesar Rudolf se umakne na Nemško.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. marca.

Notranje dežele.

O položaj se poroča „Politiki“ z Dunaja: Položaj je jasnejši in upati smemo, da desnica povodom proračunske debate in vprašanja o gališki zemljiški odvezi ne bode razpala. Člani centroma so se posvetovali in večina je za spravo. Zadnja točka škofovske izjave in odgovor naučnega ministra dajeta upanje, da pride prej ali slej na vrsto šolsko vprašanje.

Ogerska. V soboto dopoldne je presvetli cesar sprejel Kolomana Tizzo v avdijenci povodom njegovega odstopa z ministerskega sedeža. Njegov naslednik grof Szapary se je večeraj poslovil od osebja poljedelskega ministerstva, uradni list pa je objavil imenovanje novega ministerstva. Danes se je novo ministerstvo predstavilo državnemu zboru.

Vnanje države.

Nemčija. V saboto ob 2 popoldne se je otvorila berlinska konferenca pod predsedništvom barona pl. Berlepscha, kupčijekega ministra v kongresni dvorani Bismarckove palače. Nemčijo zastopajo: Baron Berlepsch, državni podtajnik v pruskem kupčijskem ministerstvu Magdeburg, knezoškof dr. Kopp, ravnatelj vnanjega ministerstva Reichardt, državni nadsvetnik Lohmann, pomočnik v pruskem ministerstvu javnih del dr. Hanchecrone, bavarski državni nadsvetnik Landmann, tajni komercijski svetnik baron Heyl in tovarnar Köchlin. Francijo zastopajo: Jules Simon, Tolain, Burdeau, Linder in Delahaye. Tajnik francoskih zastopnikov pri berlinski konferenci je Dumaine, tajnik francoskega poslanstva v Berlinu. Avstrijski zastopniki so: Ministerska svetnika Weigelsperg in Plappert, mini-

sterski tajnik Haberer in obrtnijski nadzornik Migerka. Ogersko kronovino zastopata ministerska svetnika: pl. Schnierer in Gronzenstein in kološki obrtnijski nadzornik Periny. Anglijo zastopata državni podtajnik za Indijo John E. Gorst z tehničnim asistansom Burnetom in tovarnar William Honesworth. Belgijo zastopajo baron Greindl, Jacobs, Harze in baron Arnold t Kind de Boonenbeeke. Nizozemski zastopniki so ti-le: Nizozemski poslanik v Berlinu Jonkherer, ministerski svetnik v pravosodnem ministerstvu Snyder pl. Wissénkerke in de lavski nadzornik Struve. Dansko zastopajo bančni ravnatelj tajni proračunski svetnik Tietgen, tovarniški nadzornik dr. Topsøe in ravnatelj „novega danskega zavarovanja proti požaru“ L. Bramsen. Švedsko zastopata: Viljem Tham in Husquarna. Švica ima za svoja zastopnika Blumerja in dr. Kaufmanna. — V zbornici se je nadaljevala obravnava proračuna za rudokope. Minister Maybach je rekel, da je on prvi sprožil misel, naj se rudokopni oddelek izroči kupčijskemu ministerstvu. Govornik je rekel, da ga je močno iznenadilo, ko se je raztegnil štrajk v Westfalnu tudi čez pokrajine ob reki Saaru. Vsekako pride pri veliki upravi lahko sem ter tam kaka pomota; toda preiskava je pokazala, da se ne tiče očitane visokih uradnikov, le nižji uradniki so deloma krivi. Konečno je izrazil minister svojo željo; da bi kmalu zavladal splošni mir med delavci in delodajalci. — Velika važnost se pripisuje govoru Windthorsta z Bismarckom, iz tega sklepajo, da se utegnejo konservativci združiti s centrom: Pri rudokopnem proračunu je govoril Windthorst razlikuje se od drugih udov centroma tako mirno in spravno, da je opomnil prostomišljak Brömel: „Windthorstov govor znači sedanji politični položaj“. Windthorst je rekel mej drugim: „Cesarju gre večina slave za socijalno-politične zakone“.

Srbija. Povodom rojstnega dne laškega kralja Humberta je bila v pravoslavni cerkvi služba božja, pri kateri je bil navzoč kralj srbski Aleksander. — Predsednik francoske republike Carnot je podelil ministerskemu predsedniku Gruicu veliki častniški križ in sekcijškemu načelniku Milanoviću veliki križ reda častne legije

Bolgarija. V Plovdivu se še vedno zbira tamšnjemu županu nasprotujoča stranka. Istodobno pa mu skazujejo njegovi prijatelji protidemonstracije. V preteklem tednu bi bilo prišlo kmalu do tepeža v mestnem okraji Nova Mahala med županovimi prijatelji in neprijatelji, a policija je posegla vmes in zabranila sramotno dejanje. Od tega dne je še jedenkrat več redarjev. Vlada ni storila še nobenega koraka proti svojemu ljubljencu županu Dukmedijevu. Vsakako pa se tako nekaj kaže, da ga bo odstavila in sicer na zahtevanje narodovo.

Francija. Budgetna komisija je zopet pokazala pravo svojo barvo. Kakor se je že poročalo po časnikih, je škof Freppel s štirimi drugimi poslanci desnice ud budgetne komisije. Pri razdelitvi referatov izvoljen je bil imenovan škof za poročevalca proračuna za bogočastje. Čez eno uro pa se je polotila groza republikancev, da so to naredili, in poslanec Gerville-Beache umel je nevarnost, katera bajé s tem državi preti, tako rezko slikati, da je sklenil predsednik budgetnemu odseku, Jules Roche, zopetno volitev. Ta volitev je bila tajna in namesto škofa Freppela volili so svetu do sedaj precej neznanu veličino H. Leyguesa za poročevalca proračuna za bogočastje. Kaj takega naj bi drznili kdaj katoliki! — Kako raste v Franciji proračun. Od leta 1874 je rasel redni in izvanredni proračun tako-le: Leta 1874 2901, 1875. leta 3103, 1876. leta 3190, 1877. leta 3189, 1878. leta 3585, 1879. leta 3250, 1880. leta 3436, 1881. leta 3689, 1882. leta 3644, 1883. leta 3652, 1884. leta 3448, 1885. leta 3317, 1886. leta 3197, 1887. leta 3235, 1888. leta 3069, 1889. leta 3151, 1890. leta 3237 milijonov frankov. Za leto 1801 znaša po Rouviérji proračun 3247 milijonov franhov.

Izvirni dopisi.

Iz črnske občine na Koroškem, 12. marca. Naša občinska volitev se mi zdí tolike važnosti, da Vam poročam ob kratkem o tem za nas pomenljivem dogodku. Na mojo in vseh koroških rodoljubov veliko žalost in iznenadenje smo propali, česar nismo pričakovali. Obe stranki ste se pripravljali kakor dva sovražnika na odločilni boj. Naši nasprotniki, in njim na čelu g. F. C., ki je bil doslej vedno naš sobojevnik, napeli so vse svoje moči in uporabili vsa sredstva, da bi vrgli slovensko stranko. Žal, da se jim je posrečilo v tretjem razredu z 62 proti 57 glasovom. Toda mi smo vložili „rekurs“ in upamo da bo volitev ovržena zaradi nepostavnosti, ki so se godile. In kako je prišlo do tega, vprašate radovedni?

Tukaj v črui ima grof Thurn veliko posestvo in kupčijo z lesom. Vsled tega imajo njegovi gospodarji veliko vpliva v občini in gospodarijo jako samooblastno. Ravno taka je tudi pri „planinski družbi“, pri kateri veliko ljudi zasluži svoj krub. Nadzornika omenjenega grofovega posestva in družbe sta zapovedala delavcem, da ne smejo drugače voliti, kakor jim bodeta ukazala, sicer zgubé zaslužek.

Tako so nam vzeli več pooblastil, katera pa so kar sami podpisali. Ker so se jim nekateri ustavljali, pregovorili so jih, da so ostali doma. Celó v volilni sobi niso mirovali, našim jemali volilne listke ter jim vsiljevali svoje. Kmetje naši so bili radi tega po pravici nevoljni. In še ne bi zmagali nemški nasprotniki, ko ne bi imeli pooblastil od cerkev v črnski in javorski župniji. Pač čudno to! Zares hudi časi so nastopili za Slovence v Črni, kar je liberalcem zrasel greben. Vendar jaz upam, da še nismo pokopani in Črna še ni zgubljena, ker naše ljudstvo se že v večini zaveda svojih pravic. Poštena in pravična stvar mora enkrat zmagati.

Dnevne novice.

(Desetletnica.) Jutri, dne 18. t. m., bode deset let, odkar je preblagorodni g. Andrej baron Winkler c. kr. deželni predsednik na Kranjskem. Tem povodom priredi danes zvečer ob 9. uri pevski zbor ljubljanske čitalnice slavljencu podoknico, društvo „Sokol“ pa bakljado. Jutri se poklonijo preblagorodnemu gospodu deputacije raznih društev, v četrtek pa bode v hotelu pri „Slonu“ banket, katerega se vdeležé zastopniki občin.

(Gospa Ana Pukl), posestnica pri Dunaju, je podarila podpornemu društvu za slovenske velikosolce na Dunaju dvajset gl. Pristréna hvala ji!

(Odbor „Katol. političnega društva“) imel je dné 14. marca svojo osmo sejo. Med drugim je imenoval 30 poverjenikov za razne kraje ter sklepil, da se drugi društveni shod vrši 23. t. m., tiho nedeljo, in sicer v St. Vidu nad Ljubljano v društvenem domu rokodelskih pomočnikov ob 4. uri popoldne. Razprave na tem shodu bodo zanimale vzlasti kmetovalce in obrtnike; ker je obojih prav mnogo v St. Vidu in okolici, zato upa odbor, da bo drugi društveni shod enako obilno obiskan, kakor prvi.

(Večer v spomin Davorinu Trstenjaku) bode jutri, v torek dné 18. t. m., ob 8. uri zvečer v steklenem salonu čitalnične restavracije. Spominski govor bode govoril g. dr. D. Majaron. Gg. člani narodnih društev vabi k temu večeru odbor „Pisateljskega društva“.

(„Matica Hrvatska“) je za leto 1889 na svetlo dala: 1. „Iz bilinskoga svieta.“ Napisao dr. M. Kišpatić. III. knjiga z 28. slikami. Vel. 8° 258 str. 2. „Poviest carstva rimskoga.“ Sp. Ivan Rabar. II. knjiga. Vel. 8° 376 str. 3. Jovana Sundečić-a „Izabrane pjesme.“ XVII. + 269 str. 8°. 4. „Slaveni u davniini.“ Napisao dr. T. Maretić. 8°, 256 str. 5. August Šenoa: „Sabrane pripoviesti.“ II. zvezek („Zlatarovo zlato“). 8°, 268 str. 6. „Teodora.“ Pripoveda E. Kumičić. 8°, 211 str. 7. „Psyche.“ Komedijska u tri čina. Napisao Ivo Vojnović. 8°, 131 str. 8. „Podgorske pripovijetke“ V. Novak-a. 8°, 122 str. 9. „Pjesničke pripoviesti.“ Spjevav Avgust Harambašić. 8°, 166 str. Krasovezi k tem knjigam stanejo 4 glđ. Poleg tega je „Matica“ izdala VII. zvezek prevodov starih klasikov: Tacit Korn: „Manja djela“. Iz tega zaznamka je razvidno, kako plodovito deluje ta slovstveni zavod naših južnih bratov. Vsak omikan Slovenec najde v teh knjigah dosti pouka in zabave. Želimo, da se tudi med nami vpiše čem več udov.

(Matica Hrvatska) razpošilja svojim poverjeništvom knjige za l. 1889. Za letnino 3 gl. prejmo udje devet lepih knjig. Poverjeništvu ljubljanskega okrožja poslalo jih bo te dni ljubljanskim članom na dom; udje izvan Ljubljane pa naj blagohotno naznanijo, kako jih želé prejeti. Raznašalec bode ob jednom pobiral tudi letnino za 1890.

(„Kratki katekizem.“) C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko je z razpisom dné 22. febr. 1890 dovolil, da se smé imenovani škofijski katekizem, čeravno samo cerkveno potrjen, za tekoče šolsko leto še nadalje rabiti, ker so se potrebni koraki storili, da se ta učna knjiga odobri tudi pri ministertvu.

(Učiteljske premembe.) Gosp. Ivan Pianecki, učitelj v Waldherrjevem zavodu, dobil je stalno tretje učiteljsko mesto na štirirazrednici v Badovljici, gosp. Andrej Kmet, tretji učitelj v Trziči pa stalno drugo učiteljsko mesto na tej šoli. Začasne službe so dobili g. J. Cvirn, začasni učitelj v Cerkljari, tretje učiteljsko službo na deški šoli v Trziči, g. B. Završnik, začasni učitelj v Cerknici, učiteljsko službo v Olševku. Kot nadomestni učilji so vstopili, in sicer v Škofji Loki nadomestni učitelj na drugi

mestni šoli v Ljubljani, g. J. Jaklič, v Trziči bivši učitelj g. A. Globočnik in v Pirničah g. B. Janc.

Telegrami.

Dunaj, 17. marca. Cesar se je vrnil iz Budimpešte. — Pri dineju italijanske naselbine povodom rojstvenega dné italijanskega kralja je grof Nigra napil avstrijskemu cesarju kot dobremu prijatelju in zvestemu zavzniku italijanskega kralja, nato Humbertu, vzgledu ustavnega vladarja in članu mogočne trodržavne zveze.

Dunaj, 17. marca. V proračunskem odseku je poročal glavni poročevalec dr. Kathrein o proračunu za leto 1890. Skupni troški znašajo 535,771.700 glđ., dohodki pa 547,368.704 glđ., torej prebitok 1,597.004 goldinarjev. Poročilo izraža zadovoljnost, da se je doseglo ravnotežje, naglašá potrebo reforme direktnih davkov, pozdravlja naznanjeno vladno predlogo in želi hitro izvršitev, za katero more priti na vrsto vravnava valute.

Dunaj, 17. marca. Pri včerajšnjem shodu volilcev ustavovernega moravskega veleposestva pri Chlumetzku so sklenili soglasno, da bodo ponovili kompromis s srednjo stranko za prihodnje deželnozborske volitve.

Berolin, 16. marca. Trgovinski minister je pozdravil konferenco v kongresni dvorani. Seje so vsak dan, posvetovanja v francoskem jeziku, glasovanja po imenih v abecednem redu držav.

Carjigrad, 16. marca. Železnica Jafa-Jeruzalem in tramvaj na par iz Bejruta v Damesk sta koncesijovana. Inženérji so že došli.

London, 16. marca. Število rudokopov, ki so včeraj ustavili delo, cenijo na 250.000.

Umrli so:

12. marca. Rudolf Lemuth, jetniškega paznika sin, 8 mes., Reber 3, bronchitis.

13. marca. Stanko Zamejc, pekov sin, 17 mes., Gradišče st. 12, bronchitis. — Ivan Pregel, prodajalca obleke sin, 15 mes., Stari trg 4, božjast. — Liza Verbajš, kramarjeva hči, 4 mes., Parne ulice 11, božjast.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v inč
		razkoma v mm	toplotna po Celsiusa			
7. u. zjut.	737-5	1-2	sl. vzh	jasno		
15. 2. u. pop.	736-1	14-8	sl. jzapad.		0-60	
9. u. zveč.	735-0	7-4	sl. zap.			
7. u. zjut.	732-7	2-6	brezv.	oblačno		
16. 2. u. pop.	730-5	8-0	sl. vzh	dež	1-70	
9. u. zveč.	728-2	7-2	brezv.	oblačno	dež	

Srednja temperatura obeh dni 7-8°, in 5-9° za 4-8° in 2-9° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

17. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	87 glđ. 95 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 "	88 " 10 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 05 "
Papirna renta, davka prosta	102 " 20 "
Akcije avstr.-ogerske banke	935 " " "
Kreditne akcije	312 " " "
London	119 " 35 "
Srebro	— " " "
Francoski napoleonid.	9 " 44 "
Cesarski cekini	5 " 61 "
Nemške marke	58 " 47 1/2 "

Tržne cene v Ljubljani

dné 15. marca.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 16	Špeh povojen, kgr.	— 68
Rež.	5 68	Surovo maslo,	1 —
Ječmen.	5 50	Jajce, jedno	— 2
Oves.	4 —	Mleko, liter	— 9
Ajda.	5 50	Govaje meso, kgr.	— 60
Proso.	5 —	Telčje	— 58
Koruza.	5 08	Svinjsko	— 60
Krompir.	3 57	Kostrunovo	— 36
Leča.	10 —	Pišaneč	— 75
Grab.	9 —	Golob	— 25
Fižol.	9 —	Seno, 100 kgr.	2 05
Maslo, kgr.	1 10	Slama,	2 30
Mast.	— 60	Drva trda, 4 mtr.	6 50
Špeh svež.	— 70	mehka,	4 25

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bogu vsemogočnemu bilo všeč našega preljubljenega nepozabljivega soproga, oziroma očeta in brata, gospoda

Simona Pogačnika,

trgovalca in posestnika,

sinoči ob 1/2 11. uri previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 60. letu njegove starosti k sebi v boljše življenje poklicati.

Pogreb predragega pokojnega boče v torek, dné 18. marca 1890, ob 1/2 10. uri popoldne.

Dragi pokojni se priporoča vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v blagi spomin in pobožno molitev.

Na Dobravi pri Kropi, 16. marca 1890.

Marija Pogačnik roj. Fister, soproga. — Andrej, Fran, Ivan, Anton, Filip, Marija, Franjica, Cecilija, Barbika, otroci. — Andrej Pogačnik, brat. (1)

Društvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa

bode imelo

19. marca, t. j. sv. Jožefa popoldan, ob 4. uri

v šolski sobi tukajšnjega franciškanskega samostana svoj

letni občni zbor,

h kateremu so vsi možki udje povabljeni.

(2 1)

Odbor.

Posojilnica v Celji,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

VABILO

letošnjemu rednemu letnemu zboru,

kateri se bode vršil

dné 25. t. m. ob 3. uri popoldne

v dvorani celjske čitalnice

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Olobr-nje letne a računa.
4. Razd-litev čistega dobička.
5. Sprememba pravil.
6. Vol-t-v načelstva in nadzorstva.
7. Razni nasveti

Celje, dné 15. marca 1890.

(1)

Ravnateljstvo.

Kovertę s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

(20-3)

Karola Gianija zalogo umeteljne vezanine in tiskarne pripravata

Fellinger & Hassinger

velečastiti duhovščini kakor:

bandera, baldahine, mašne plašče, dalmatike, pluviale, valume monštrance, kelije, kadilnice, altarne svetilnice, svete kipe, križeva pota, božje grobe, cerkvene lestence od stakla in medi, vsakovrstne oblike in sloga.

Na zahtevanje pošiljajo se paramenti na ogled.

Skoro 100 let imajoči sloveč ob-stanek naše ustanovitve jamči za-peljivost naše trdnje.

Ilustrovane cenike pošilj-ava brezplačno in franco.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.